

Václav Cílek

Co se děje se světem?

**KNIHA MALÝCH DOBRODINÍ
V ČASECH VELKÉ PROMĚNY ZEMĚ**

DOKORÁN

Václav Cílek

Co se děje se světem?

**KNIHA MALÝCH DOBRODINÍ
V ČASECH VELKÉ PROMĚNY ZEMĚ**

DOKOŘÁN

VÁCLAV CÍLEK CO SE DĚJE SE SVĚTEM?

KNIHA MALÝCH DOBRODINÍ V ČASECH VELKÉ PROMĚNY ZEMĚ

© VÁCLAV CÍLEK, 2016

ILLUSTRATIONS © KATEŘINA PIŇOSOVÁ, 2016

VŠECHNA PRÁVA VYHRAZENA. ŽÁDNÁ ČÁST TÉTO PUBLIKACE NESMÍ BÝT ROZMNOŽOVÁNA A ROZŠÍŘOVÁNA JAKÝMKOLI ZPŮSOBEM BEZ PŘEDCHOZÍHO PÍSEMNÉHO SVOLENÍ NAKLADATELE.

DRUHÉ VYDÁNÍ V ČESKÉM JAZYCE (PRVNÍ ELEKTRONICKÉ).

ODPOVĚDNÁ REDAKTORKA TEREZA KODLOVÁ.

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA KATEŘINA PIŇOSOVÁ.

OBÁLKA, GRAFICKÁ ÚPRAVA A SAZBA MARTIN RADIMECKÝ.

KONVERZE DO ELEKTRONICKÉ VERZE MICHAL PUHAČ.

VYDALO V ROCE 2016 NAKLADATELSTVÍ DOKOŘÁN, S. R. O.,

HOLEČKOVA 9, PRAHA 5, DOKORAN@DOKORAN.CZ, WWW.DOKORAN.CZ.

(PDF — 850. PUBLIKACE, 229. ELEKTRONICKÁ;

EPUB — 851. PUBLIKACE, 230. ELEKTRONICKÁ;

MOBI — 852. PUBLIKACE, 231. ELEKTRONICKÁ)

ISBN 978-80-7363-790-3 (PDF)

ISBN 978-80-7363-791-0 (EPUB)

ISBN 978-80-7363-792-7 (MOBI)

Obsah

Úvodní slovo	7
------------------------	---

I. ČÁST: RES RUSTICA BOHEMICA 9

VZTAHY: Jak si nás vychovávají stromy? ● Práce s hlínou a rostlinou je noblesní zaměstnání ● Zahrada a zahrádka ● Vzpomínky ● Minimalistická zahrádka ● Město robinsonů ● Mičurin, Burbank a Böhmer ● Jasný život ● Dvě epochy radosti ● Ženy, vůně a květiny ● Kafka na zahrádce: hledání zdraví v půdě ● Zahrada jako osud	11
---	----

HISTORIE: Vidíme jen to, na co se díváme ● Deset tisíc let zahrádkaření ● Vergilius a Hesiodos: práce vítězí nad vším ● Orba jako intelektuální činnost ● Co se děje se světem? ● Čtyři fáze zaměstnanosti ● Co víme o zahrádkách minulosti? ● Chudý příbuzný: vysoká kultura zahrad ● V Kaňonu Vran ● Jaký druh inteligence vzniká při práci s půdou? ● Virtualita a sebevražda	55
---	----

MALÁ DOBRODINÍ: Bílý ubrus neboli snídaně na zahrádce ● Za mramorovým stolem – zahrada jako prostor tvořivosti ● Černé zrcadlo: zahrada a vzpomínky ● Vesele vyskoč, aneb dům je muž a zahrada je žena ● Podoba budoucnosti a potravinová soběstačnost ● Dvě nejkrásnější věci na světě	89
--	----

II. ČÁST: PŘÍBĚHY LIDÍ A ŽIVLŮ 101

ŘECKÉ PŘÍBĚHY: Žít na sopce ● Nicoletta tančí ● Pít z Klepsydry	103
--	-----

INDIÁNSKÉ PŘÍBĚHY: Poslední indiánská válka	131
--	-----

PŘÍBĚHY VODY A VĚTRU: Nové počasí ● Sucho jako klimatické cvičení ● Klima a islám ● Migrace jako zbraň ● Antropocén – velké zrychlení světa	153
--	-----

III. ČÁST: VZKŘÍŠENÍ SVĚTA 227

Zabíjet básníky	229
---------------------------	-----

Zombie záplava	233
--------------------------	-----

Lodě jsou v přístavu bezpečné, ale není to důvod, proč byly postaveny – Cykly lásky v dějinách světa	235
--	-----

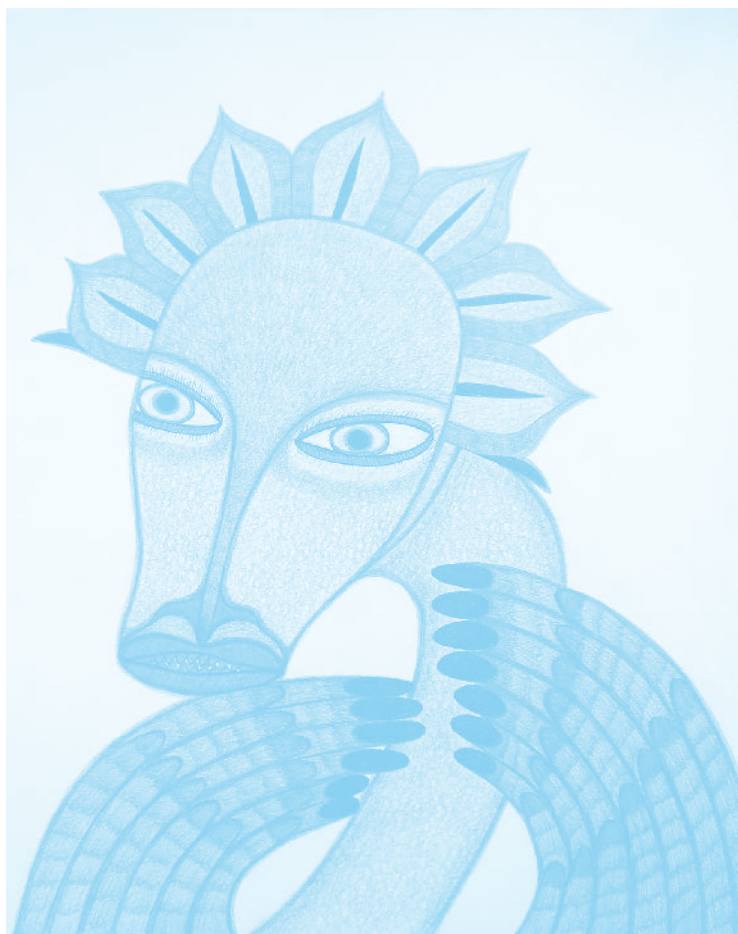
Soukromý plán na záchranu Evropy (ze zápisků českého kutila)	251
--	-----

Literatura po kapitolách	253
------------------------------------	-----

Deset knih	263
----------------------	-----

O kresbách Kateřiny Piňosové	267
--	-----

Stopy případných mandragor – poznámky, recenze a poděkování . . .	269
---	-----

Černá labuť

Portrét kulhavé černé labutě od kaštanového jezera ve Wildwood, jihovýchodní Texas.

OBÁLKA: Posvátné skály Navahů, Nové Mexiko.

FRONTISPIS: Středozevní moře celá tisíciletí proměňovalo své civilizace, přinášelo tsunami, měnilo klima, vytvářelo mýty a přitom všem se stalo jedním ze základů evropské civilizace.

Úvodní slovo

Jsmo děti země a hvězdné oblohy.

Patříme zemi, půdě, místům a předkům, ale i slunečnímu dni a vesmírné noci.

Země nás svazuje prací a zodpovědností, slunce a hvězdy nás plní radostí a vábí do výšin.

Ve správných časech vnášíme do světa soulad a užíváme dobrých darů země, ale jindy nás požívá meč a svár.

Země s námi mluví jazykem vod, stromů a míst.

Nebe v nás začíná jiskry porozumění.

Putujeme a učíme se – možná na poslední chvíli – rozumět jazyku země i oblohy, protože čas změn již klepe i na naše dveře.

Místa se přibližují, krása nás doprovází a předkové z hloubi své paměti vyprávějí, čím byli a kým se můžeme stát.

I. ČÁST

Res rustica Bohemica

↑ Kdo byl první: datel, nebo sojka?

← Pole v okolí Bylan poskytují obilí již osm tisíc let a pramen pod kaplí svatého Vojtěcha zásoboval historický střed Kutné Hory vodou celá staletí. Krajina dovede sloužit dlouho, když se o ni staráme.

Umíme, když se nám zachce i o věcech skutečných zpívat.

HESIODOS, PRÁCE A DNI, VERŠ 25

Za nejlepší se považuje vždy se řídit zkušeností.

PLINIUS, NATURALIS HISTORIA XVII, VERŠ 4

Jak si nás vychovávají stromy?

Když Vergilius psal *Georgika* neboli *Zpěvy rolnické*, zhruba polovinu veršů věnoval praktickým radám. Zbylá část díla sestávala z úvodů a komentářů. Básně pojednávají o tučné půdě a vhodných plodinách, ale přesto je zemědělci nikdy nečetli. Pro koho jsou *Georgika* určena a jak to, že je dva tisíce let doprovází úcta vyhrazená jen největším dílům lidské kultury? Jedná se totiž o dílo útěchy a záchrany. Je možné uchýlit se na venkov a sám si pěstovat potravu a díky tomu být soběstačný nejenom v materiálním světě, ale také se duchovně osvobodit od neklidného města a nebezpečné politiky?

V půdě a životě rostlin, popásajících se stádech a bzukotu včel je totiž něco věčného. Je to svět, kde se vše s každým novým jarem a létem opakuje, a to člověku dodává pocit jistoty. Pečuje o pole a zahrady, a tím se stará o svět. Ve městě se tato starost o svět projevuje náhražkami, jako je třeba sledování televizních zpráv. Neznám člověka, který by vstal od televizního zpravodajství a cítil se šťastnější, ale na poli nebo na zahrádce se to děje dost často.

Tento esej je o tom, jak si lidé v Čechách a na Moravě opatřují vlastní potravu – ale zároveň s tím se děje ještě něco dalšího. Kontakt s půdou a rostlinami přináší radost a útěchu. Práce učí trpělivosti, člověk se při ní pohybuje stejně rychle a přiměřeně jako plyne čas, zatímco v současném světě se něco porouchalo mezi časem člověka a časem světa. Na poli musíte hrát podle pravidel semen, oblaků a vody, zatímco ve městě máte častěji pocit,